

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ЗПО «ДПТК»
Олександр СТРИЛЕЦЬ
«28» серпня 2026 р.
ПОГОДЖЕНО
Заступник директора ЗПО «ДПТК»
Сергій ГОРДІЄНКО

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДСУМКОВИХ ЗАВДАНЬ ДО
МОДУЛІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІОЛОГІЯ»
Спеціальність: J8 Автомобільний транспорт**

ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 1

Змістовий модуль 1: Теоретико-методологічні засади соціології та соціальна структура суспільства **Максимальна оцінка:** 10 балів | **Час виконання:** 2 години

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ФУНДАМЕНТ (Максимум — 4 бали)

Формат: термінологічний диктант та тестові завдання закритого типу (по 1 балу за кожну правильну та повну відповідь).

1. **Соціальна структура та стратифікація:** Назвіть ключові критерії соціальної стратифікації (розшарування) суспільства. Як формування середнього класу впливає на економічне зростання та соціальну стабільність демократичної держави?

2. **Соціальна мобільність в інженерії:** Дайте визначення вертикальній та горизонтальній соціальній мобільності. Поясніть, яким чином транспортна інфраструктура та здобуття фахової освіти діють як «соціальні ліфти» для фахівця автотранспортної галузі.

3. **Соціалізація та статусно-рольова система:** У чому полягає різниця між вродженим та набутим соціальним статусом? Опишіть етапи первинної професійної соціалізації майбутнього фахівця спеціальності 274 Автомобільний транспорт.

4. **Девіантна поведінка:** Поясніть причини виникнення девіантної (відхильної) поведінки на транспорті. Як формальні та неформальні санкції (механізми соціального контролю) допомагають забезпечити безпеку дорожнього руху?

БЛОК 2. АНАЛІТИЧНИЙ ІНЖЕНЕРНО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ КЕЙС (Максимум — 6 балів)

Формат: розгорнута письмова відповідь (міні-есе) з обов'язковим використанням фахової автомобільної термінології.

– **Кейс-завдання: «Організаційна культура vs Тіньові норми автопарку»**

– **Вихідні дані:** Молодий фахівець після закінчення коледжу працевлаштовується на посаду майстра в автотранспортне підприємство. Він виявляє, що неформальні правила в колективі (систематичні запізнення, ігнорування техніки безпеки) суперечать офіційним інструкціям, а спроби діяти за правилами викликають осуд і бойкот з боку досвідчених механіків.

– **Завдання для здобувача:** Напишіть аналітичне есе, у якому:

1. **Діагностика проблеми:** Використовуючи соціологічні поняття соціального контролю та неформальних санкцій, поясніть, чому колектив чинить опір дотриманню офіційних правил.

2. **Рольовий конфлікт:** Опишіть суть рольового конфлікту, з яким зіткнувся молодий фахівець, намагаючись змінити девіантну поведінку підлеглих.

3. **Управлінський алгоритм:** Запропонуйте конкретний алгоритм дій молодого керівника для зміни поведінкових установок колективу без провокування відкритого деструктивного конфлікту.

Критерії оцінювання кейсу (дескриптори):

- **5-6 балів (Відмінно):** Блискуча аналітика. Здобувач демонструє глибоке розуміння теорії соціального контролю, вільно оперує інженерною термінологією, пропонує логічний та дієвий алгоритм розв'язання конфлікту без застосування виключно силових методів.
- **3-4 бали (Добре):** Тема розкрита, але переважає описовий підхід без глибокого заглиблення у соціологічний категоріальний апарат.
- **1-2 бали (Задовільно):** Поверхове розуміння матеріалу, слабкий зв'язок між соціологією та управлінською практикою на АТП.
- **0 балів (Незадовільно):** Відповідь відсутня, не по суті або виявлено академічний плагіат.

ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 2

Змістовий модуль 2: Соціологія організації, праці та трудових відносин у транспортній галузі **Максимальна оцінка:** 11 балів | **Час виконання:** 2 години

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ФУНДАМЕНТ (Максимум — 5 балів)

Формат: термінологічний диктант та тестові завдання закритого типу (по 1 балу за кожен правильну та повну відповідь).

1. **Соціологія організацій:** Дайте визначення трудовому колективу як соціальній організації. Яку роль відіграє організаційна культура та корпоративна етика на підприємствах автомобільного транспорту?
2. **Стилі лідерства:** Назвіть три основні типології стилів управління (авторитарний, демократичний, ліберальний). Як кожен із них впливає на ефективність роботи та психологічний клімат автосервісу?
3. **Анатомія конфлікту:** У чому полягає різниця між об'єктивними та суб'єктивними причинами виникнення трудових конфліктів на виробництві?
4. **Стратегії медіації:** Опишіть стратегії поведінки у конфліктних ситуаціях (компроміс, співробітництво, уникнення). Чому медіація є сучасним методом конструктивного вирішення суперечок?
5. **Мотивація праці:** Назвіть матеріальні та нематеріальні стимули підвищення продуктивності праці інженерно-технічного персоналу та логістів.

БЛОК 2. АНАЛІТИЧНИЙ ІНЖЕНЕРНО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ КЕЙС (Максимум — 6 балів)

Формат: розгорнута письмова відповідь (міні-есе) з обов'язковим використанням фахової автомобільної термінології.

- **Кейс-завдання: «Трудовий конфлікт та мотивація персоналу»**
- **Вихідні дані:** На логістичному підприємстві керівництво вирішило змінити систему преміювання водіїв та слюсарів з ремонту колісних транспортних засобів, прив'язавши її виключно до кількості виконаних замовлень (без урахування складності ремонту чи стану транспортного засобу). Це призвело до прихованого страйку, конфліктів між працівниками за «вигідні» замовлення та масових звільнень.
- **Завдання для здобувача:** Напишіть аналітичний звіт, у якому:
 1. **Діагностика управління:** Спираючись на теорії мотивації праці, проаналізуйте системні помилки менеджменту при впровадженні нової системи оплати.
 2. **Аналіз конфлікту:** Визначте стадію динаміки конфлікту та його об'єктивні (структурні) причини.
 3. **Стратегія вирішення:** Запропонуйте конкретну стратегію (наприклад, компроміс чи співробітництво) для вирішення цього трудового конфлікту та відновлення соціального партнерства на підприємстві.

Критерії оцінювання кейсу (дескриптори):

- **5-6 балів (Відмінно):** Блискуча аналітика. Здобувач вільно оперує теоріями мотивації та конфліктології, пропонує економічно та соціально обґрунтовану модель вирішення страйку.
- **3-4 бали (Добре):** Тема розкрита, але переважає описовий підхід без застосування наукових стратегій медіації.

- **1-2 бали (Задовільно):** Поверхове розуміння причин конфлікту, відсутність дієвого алгоритму вирішення.
- **0 балів (Незадовільно):** Відповідь відсутня або виявлено академічний плагіат.

ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ № 3

Змістовий модуль 3: Соціологія масових комунікацій, прикладні дослідження та соціальна стійкість суспільства **Максимальна оцінка:** 11 балів | **Час виконання:** 2 години

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ФУНДАМЕНТ (Максимум — 5 балів)

Формат: термінологічний диктант та тестові завдання закритого типу (по 1 балу за кожну правильну та повну відповідь).

1. **Медіапростір та безпека:** Як цифрові платформи та масові комунікації впливають на формування громадської думки щодо розвитку інфраструктури та безпеки дорожнього руху?

2. **Інформаційна гігієна:** Поясніть важливість фактчекінгу та інформаційної гігієни для фахівця-інженера в умовах гібридних загроз і маніпуляцій.

3. **Методологія досліджень:** Які існують кількісні та якісні методи збору соціологічної інформації (опитування, анкетування, фокус-групи)? Назвіть етапи проведення прикладного соціологічного дослідження.

4. **Вибірка в соціології:** Поясніть поняття «генеральної сукупності» та «репрезентативності вибірки» під час проведення досліджень потреб пасажирів чи клієнтів автосервісу.

5. **Соціальна стійкість:** Дайте визначення trauma-informed підходу (обізнаного з травмою). Чому створення безбар'єрної інфраструктури та універсального дизайну є критичним для забезпечення рівних прав осіб з інвалідністю на транспорті?

БЛОК 2. АНАЛІТИЧНИЙ ІНЖЕНЕРНО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ КЕЙС (Максимум — 6 балів)

Формат: розгорнута письмова відповідь (міні-есе) з обов'язковим використанням фахової автомобільної термінології.

– **Кейс-завдання:** «Інклюзивне середовище та trauma-informed підхід на підприємстві»

– **Вихідні дані:** До колективу станції технічного обслуговування (СТО) повертається працівник-ветеран після участі в бойових діях. Він має загострене почуття справедливості, різко реагує на гучні раптові звуки у цеху та критику керівництва. Інші працівники не знають, як з ним етично комунікувати, і починають його уникати, що порушує командну роботу.

– **Завдання для здобувача:** Напишіть розгорнутий аналітичний звіт, у якому:

1. **Соціологічна діагностика:** Поясніть причини виникнення комунікативного бар'єра між цивільним колективом та ветераном.

2. **Застосування trauma-informed підходу:** Розробіть для керівника СТО план соціально-психологічної реінтеграції ветерана в колектив.

3. **Створення безпечного простору:** Запропонуйте інженерні та етичні правила для створення інклюзивного, безпечного середовища для всіх працівників цеху.

Критерії оцінювання кейсу (дескриптори):

– **5-6 балів (Відмінно):** Блискуча аналітика. Здобувач глибоко розуміє принципи trauma-informed підходу та інклюзії, пропонує ефективні та екологічні рішення для адаптації робочого місця та команди.

– **3-4 бали (Добре):** Тема розкрита, але переважає медичний або суто технічний опис проблеми без достатньої уваги до соціологічних аспектів толерантності та етики комунікації.

– **1-2 бали (Задовільно):** Поверхове розуміння матеріалу.

– **0 балів (Незадовільно):** Відповідь відсутня або виявлено академічний плагіат.